

BAHÇELİEVLER ANAOKULU

ANNE-BABA TUTUMLARI BROŞÜRÜ

REHBERLİK SERVİSİ

Bana rastgele bir bebek verin, soyu-sopu, yetenekleri, eğilimleri, becerileri, vs. ne olursa olsun, ondan istediğim şeyi yaratayım: bir doktor, avukat, tüccar, hatta bir hırsız, bir katil.

John BROADUS
Amerikalı Psikolog

**Psikolojik Danışma ve
Rehberlik Servisi**

BASKICI-OTORİTER ANNE-BABA TUTUMU

Çocuğu sürekli kontrol altında tutan, kurallara sıkı sıkıya uymasını bekleyen anne-baba tutumudur.

Özellikleri;

- ✓ Çocuğun ilgi ve istekleri dikkate alınmaz.
- ✓ Anne babalar çocukları kendi kalıplarına göre yetiştirirler.
- ✓ Çocuğa nedenleri açıklanmayan kurallar konur, bu kurallara uymadığı takdirde "ağır cezalar" verilir.
- ✓ Anne babanın gözü sürekli çocuğun üzerindedir.
- ✓ "Çocuğumu eğitiyorum, terbiye ediyorum" mantığıyla şiddet uygulanır.
- ✓ Çocuktan yaşının üzerinde bir olgunluk beklenir ve ona özgürlük tanınmaz.

Baskıcı-Otoriter Anne-Baba Tutumunun Çocuğun Kişilik Gelişimi Üzerindeki Etkileri;

- Çocuk içine kapanık, sıkılgan, itaatkar olabileceği gibi aşırı saldırgan ve zorba da olabilir.
- Çocukta daima güçlü olma ve kendinden zayıfları ezme isteği vardır.
- Çocuk alacağı ağır cezalardan kaçmak için yalan söyleyebilir.
- İnsanlar tarafından kolay kandırılır, yanlış hareketler yapmaya eğilimlidir.
- Aşırı hassas, kırılğan ve hastalıklı bir kişilik görülebilir. Aşağılık duygusuna kapılabilir.

AŞIRI KORUYUCU ANNE-BABA TUTUMU

Çocuğa büyük bir sevgi ile bağlanmış, çok kollayıcı olan anne-baba tutumudur.

Özellikleri;

- ✓ Abartılmış sevgi ve aşırı koruyuculuk daha çok anne çocuk ilişkisinde ortaya çıkar
- ✓ Aşırı koruyucu ve aşırı sevgisi olan anne babalar çocuklarına derin duygusal bağla bağlıdır.
- ✓ Anne baba çocuğa yaptırmak istedikleri bir davranış için duygu "sömürüsü metodu" ve "şefkat" yöntemi kullanır.
- ✓ Bu tür ailelerde doğal yaşam hakkı verilmez.Onu ilgilendiren kararlarda yaşı kaç olursa olsun fikri sorulmaz.

Aşırı Koruyucu Anne-Baba Tutumunun Çocuğun Kişilik Gelişimi Üzerindeki Etkileri;

- ✓ Hayattan edinmeleri gereken deneyimleri edinmeden hayatla karşı karşıya kaldıklarında uyum sağlamakta güçlük çekmektedirler.
- ✓ Atılım ve başarıma gücünden, kendilerini kabul ettirme istek ve yeteneğinden yoksun olurlar.
- ✓ Çocuk ailesine olan bağımlılığını dış çevreye de genellebilir. Onu himayesi altına alabilecek herkese karşı bağımlı olmaya başlarlar.
- ✓ Ailenin aşırı koruyucu yapısı, çocuğu bencil yapar. Daima dikkat çekmeye, çevresindeki kişilerin ona hizmet etmesini beklemeye başlar.
- ✓ Toplumsal yaşam bir kavga ve güç yarışıdır. Çocuk bu yarışta başarısız ve mutsuz olur.
- ✓ Ailesinden gördüğü sevgi ve himayeyi ileride eşinden de bekler. Hiç büyümeyen "yetişkin çocuk" olarak kalır.

İLGİSİZ-KAYITSIZ ANNE-BABA TUTUMU

Bu tutum, çocuğa karşı ilgisiz, çocuğun maddi ve manevi ihtiyaçlarına karşı duyarısız, sevgi ve şefkati yetersiz, kontrolü gevşek anne-baba tutumudur.

Özellikleri;

- Çocuğa karşı denetim, çocuğun ilgi ve gereksinimlerine verilen tepki çok düşüktür.
- Sadece anne, sadece baba ya da anne- baba duyarısızdır.
- Çocuklarına yeteri kadar zaman ayırmazlar.
- Çocukları için hiçbir konuda gerekli çabayı harcamazlar.
- Ruhsal durum ve okul başarısıyla ilgilenilmez.
- "Saldım çayıra mevlam kayıra" anlayışı hakimdir.

İlgisiz-Kayıtsız Anne-Baba Tutumunun Çocuğun Kişilik Gelişimi Üzerindeki Etkileri;

- ✓ Okula ilgisizlik
- ✓ Yanlış arkadaşlıklar kurma
- ✓ İçki, sigara, gibi zararlı alışkanlıklara başlama eğilimi
- ✓ Kural tanımama
- ✓ Suç işlemeye eğilimli olma
- ✓ Uzun vadeli planlar yapamama
- ✓ Başına buyruk yaşama ve evden ayrılma
- ✓ Yanlış davranışlara yönelme
- ✓ Okulu bırakıp, erken yaşta çalışmaya başlama görülür.

DEMOKRATİK ANNE-BABA TUTUMU

Çocuklarını seven ve benimseyen, ilişkileri sevgi ve saygıya dayanan, sorunları konuşup danışarak çözümleyen anne baba tutumudur.

Özellikleri;

- Çocuk ayrı bir birey olarak kabul edilir.
- Çocuğun ilgileri göz önünde bulundurulur, yeteneklerinin geliştirici ortam hazırlanır.
- Duygular nettir.
- Problemlerle baş etme yolları demokratik yollarla yapılır.

Demokratik Anne-Baba Tutumunun Çocuğun Kişilik Gelişimi Üzerindeki Etkileri;

- ✓Yaratıcıdırlar.
- ✓Dengeli ve uyumludurlar.
- ✓Karar alma becerileri gelişmiştir.
- ✓Seçenekli düşünmeyi bilirler, yeni durumlara uymada zorluk yaşamazlar.
- ✓Kendilerine güvenirlir.
- ✓Başkalarının özgürlüklerine saygılıdırlar, kendi özgürlüklerinin sınırlarını bilirler.
- ✓Kendi haklarını korurlar, başkalarının haklarına saygı gösterirler.
- ✓Arkadaş gruplarına rahatlıkla uyum sağlarlar.
- ✓Bir gruba girmede, grup içinde aldıkları görev ve sorumlulukları yerine getirmede zorlanmazlar.
- ✓Çevrelerindeki akran ve yetişkinlerle sağlıklı iletişim kurarlar.
- ✓Okul başarıları yüksektir.

DENGESİZ-KARARSIZ ANNE-BABA TUTUMU

Anne ve babanın çocuğun bir davranışına bugün başka yarın başka tepki vermeleri şeklinde olan anne baba tutumudur. Bu tutumda çocuğun yapmış olduğu bir davranışa olumlu tepkiler verilebilirken ertesi gün ya da daha başka bir zamanda çocuğun aynı davranışına tam tersi yönde, olumsuz bir tepki verilebilmektedir.

Özellikleri;

- Tüm çocuklara eşit davranmama,
- Eşit sorumluluklar vermeme,
- Kız ve erkek çocuğa cinsiyetine göre farklı davranması
- Çocukların doğuş sırasına göre sergilenen farklı tutumlar

Çocukların nasihatten çok, iyi örneğe ihtiyaçları vardır.

(Joseph Joubert)

Dengesiz-Kararsız Anne-Baba Tutumunun Çocuğun Kişilik Gelişimi Üzerindeki Etkileri;

- ✓ Çocuk hangi davranışı, nerede?, nasıl?, ne zaman? yapacağı konusunda bocalar.
- ✓ “Bu davranışı yaparak nasıl cezadan kurtulurum?” şeklinde bir teknik geliştirir.
- ✓ Çocuk nasıl davranacağını bilmez.
- ✓ İç çatışmalar, huzursuzluk ve öncelikle anne babaya sonra da insanlara güvensizlik oluşur.
- ✓ Doğru kararlar alamaz.
- ✓ Görüşlerini açıkça söyleyemez.
- ✓ Kendini hiçbir ortamda rahat savunamaz.
- ✓ Ürkek, yumuşak huylu, ılımlı, söz dinleyen biri olur.
- ✓ Her zaman adımlarını diğer insanlardan geç atar.

GEVŞEK ANNE-BABA TUTUMU

Otoriter tutumun tersidir. Anne baba, çocuğa aşırı hoş görü gösterir bir başka deyişle hoş görüyle boş vermeyi birbirine karıştırır. Disiplin yok denecek kadar gevşektir. Çocuğun çoğu olumsuz davranışı “çocuktur yapar” denerek aşırı hoş görüyle karşılanır.

Özellikleri;

- Çocuğa hiçbir zaman kesin kurallar konmaz. Konulan kurallar da uygulama ve denetimden uzaktır.
- Bu tutum ev içerisinde geçerli olduğu gibi ev dışında da geçerlidir.
- Çocukların her istediği sorgulanmadan yerine getirilir.
- Anne baba çocuğun davranışına karışmaz, sadece büyük problem olduğunda varlığını hissettirir.
- Çocuğun aşırı hareket serbestliği vardır.Kendisine ve çevresine zarar verecek davranışlarda bile müdahale edilmez.

Gevşek Anne-Baba Tutumunun Çocuğun Kişilik Gelişimi Üzerindeki Etkileri;

- ✓ Gururlu, kibirli, kendini beğenen kişilik özelliği sergilerler.
- ✓ Sabırsız, sorumsuz, bencil, çabuk darılan ve her an dilediğinin yapılmasını beklerler.
- ✓ Her istediğini ailesine yaptırmayı alışkanlık haline getiren çocuk bu tavrı arkadaşlarından ve çevresinden görmeyince uyum sağlamada güçlük çeker.
- ✓ Toplumda, okulda...vb yerlerdeki kuralları anlaması ve uyması zorlaşır.
- ✓ Başkalarının haklarına saygı duymaz.
- ✓ Kendi istediğinin olması için mücadele verir ve çevreden dışlanır.

ANNE BABALARA ÖNERİLER

- ❖ Çocukları asla korkutmayın. Çünkü korku çocukların psikolojik gelişimini olumsuz etkiler.
- ❖ Dayağı eğitim sözlüğünüzden çıkarın. Dayak veya herhangi bir şiddetli otorite yüzünden sinen çocuk, yarının içi nefret, isyan duyguları ile dolu insanı olmaya adaydır.
- ❖ Çocuklarımıza sevgi göstermekten çekinmeyiniz, çünkü çocuk için en önemli ve kalıcı korkuların başında anne ve babası tarafından sevilmemek veya terk edilmek korkusu gelir.Çocuklar kendi sevgilerini cömertçe sundukları kişilerden aynı davranışı beklerler.

**Dayakla ve zor kullanarak davranışı yönlendirmeyi amaçlayan anne baba;

1. Çocuğun kendilerine karşı korku, öfke ve kızgınlık içinde olmasına sebep olur.
2. Çocuğa saldırgan olmayı ve sorunlarını şiddet yoluyla çözmeği öğretir,
3. Zayıf vicdan ve ahlak gelişimine yol açar.

- ❖ Şımartmak sevgi değildir. Şımartmak çocuğu her yönden geriletir, sevmekse geriletmez. Şımartılan çocuk bencilleşir sorumluluklarının farkına varamaz.
- ❖ Eğitim açısından en önemli nokta ana babaların çocukla beraber oyun oynamaları ve oyuncak yapmalarıdır. Bunu yapmak asla gevşeklik değildir.
- ❖ Çocuğu tanıyabilmenin en kestirme yolu çocukla dost olmaktır. Çünkü çocuk sevdiğine sayıldığına değer verildiğine inandığı oranda ana babasına güvenle açılabilir. Ancak çocuğun anlattığı duygu ve düşünce yaşadığı olaylar asla kendisine karşı kullanılmamalıdır bu yüzden çocuk cezalandırılmamalı alay edilmemelidir.

**Çocuğa olumlu yaklaşım için:

1. Önce kendi kafanızda net ve tutarlı olun.Çocukla iyi bir iletişim kurun. Yaptığınız işi bırakıp çocuğa yaklaşın ve onun size bakmasını sağlayın.
2. O size bakıncaya kadar.,yapmasını istediğiniz şeyi söylemeyin.
3. Açık ve net olun.’ Şimdi şunu..... Yapmanı istiyorum, anlıyor musun,’ deyin. Evet veya Hayır cevabı alınmaya kadar bekleyin.
4. Eğer karşılık vermezse istediğinizi tekrarlayın.

- ❖ Tartışmayın, kızmayın. Yavaş ve derin nefesler alın, böylece sakinleşirsiniz. Aile çocuk ilişkileri, anne-babanın sabırlı olmasını gerektirir. Burada çocuğa vermeye çalıştığınız, bu konuda kararlı olduğunuz mesajdır.

Çocuklar yağmura benzer. Onları bir kaba koymaya çalışmayın. Toprak olun.